

ARTE ROMANA

EDIFICIO: **ANFITEATRO FLAVIO /COLISEO**

AUTOR: Descoñecido

COMITENTES: Vespasiano e Tito

CRONOLOXÍA: 72-80 d.C.

TIPOLOXÍA: Anfiteatro

MATERIAL: mármore travertino, formigón, ladrillo, pedra, estuco

ESTILO: Romano Imperial

LOCALIZACIÓN: Roma

DESCRICIÓN FORMAL

Posúe unha planta oval ocupada no seu centro por unha ampla area onde se desenvolve o espectáculo (o nome anfiteatro deriva da unión de dous teatros polo seu centro). É unha edificación totalmente exenta, fronte á construción dos primitivos teatros gregos que, levantados sobre unha pendente natural, apoiaban os seus graderíos nela.

A cávea sitúase arredor da area e en pendente, sobre galerías abovedadas. O acceso ás bancadas faise a través de 80 portas e corredores que permiten a rápida evacuación do edificio. O exterior consta de catro pisos de arcadas. Articulase en catro ordes, cuxas alturas non corresponden cos pisos interiores. As tres ordes inferiores fórmanas 80 arcos de medio punto sobre piares, con semicolumnas encostadas que soportan un entaboamento puramente decorativo. O cuarto fórmao unha parede cega, con pilastras encostadas, e xanelas nun de cada dous vans. As ordes de cada piso son sucesivamente toscana, xónica e corintia. O último piso ten un estilo indefinido que foi catalogado no S.XVI como composto. Era corrente superponer estilos diferentes en pisos sucesivos, pero non era habitual facer edificios con catro ordes superpostas. As comunicación entre cada piso realizábanse a través de escaleiras e galerías concéntricas. Como coroamento ten un ático de gran altura que pechaba o último dos sectores do graderío, para aumentar a capacidade do edificio. No último piso, altos postes sostíñan o *velarium* a fin de dar sombra á galería. Trátase dunha gran carpa que protexía aos espectadores do sol, suxeita por medio de postes ao piso superior e atada con cordas a uns pivotes situados no chan fóra do anfiteatro.

En canto á técnica construtiva, o Coliseo romano foi quizáis a obra máis grandiosa da arquitectura romana, en el utilizáronse as máis variadas técnicas de construción. As pilastras e os arcos son de travertino colocado sen argamasa. Nas partes inferiores e nos sotos empregouse a toba do mesmo xeito. Moitos destes sillares ían suxeitos con grapas metálicas. As bóvedas que sosteñen a cávea fixéronse vertendo argamasa de cemento directamente sobre cimbras de madeira, unha innovación que alixeiraba a fábrica.

A elevación da enorme carga da cávea resólvese mediante a inclusión de poderosos arcos de medio punto que sosteñen as bóvedas sobre as que se asentan os diferentes niveis de gradas. Os quilómetros de corredores que discorren polo seu interior estaban cubertos con bóvedas de canón e

aresta e os distintos andares unidos por escaleiras. A monumentalidade exterior completábase con relevos de mármore e estuco, que abundaban na cávea e na infinidade de galerías, dando un aire de luxo a un edificio cheo de funcionalidade.

ENTORNO E INTEGRACIÓN URBANÍSTICA

Construído sobre as ruínas do parque creado por Nerón ao redor do seu palacio a Domus Aurea, está situado nun dos extremos do Foro e preto do Circo Máximo.

FUNCIÓN, CONTIDO E SIGNIFICADO

A construción do Coliseo, orixinalmente denominado Anfiteatro Flavio, empezou baixo o mandato do emperador Vespasiano, entre o 70-72 d.C. O emprazamento elixido era un área chaira dun val entre varios outeiros, a través do cal fluía unha corrente canalizada.

A obra é interpretada como unha operación de imaxe de devolver ao pobo o que Nerón lle quitara para construír a súa Domus Aurea. Cando Vespasiano morreu no 79, o Coliseo estaba completado ata o terceiro piso. O seu fillo Tito rematou o nivel superior e inaugurou o edificio no 80. Máis adiante remodelouse o edificio baixo o mandato do fillo pequeno de Vespasiano, o recentemente nomeado emperador Domiciano, quen construíu o *hipoxeo*, unha serie de túneis subterráneos que se usaban para aloxar animais e escravos. Tamén engadía unha galería na parte superior para aumentar o seu aforo.

Ao contrario que moitos outros anfiteatros, que se situaban nos arredores da cidade, o Coliseo estaba construído xusto no centro da urbe, situado literal e simbolicamente no corazón de Roma.

Como función, sinalar que o Coliseu albergou espectáculos como pelexas de animais ou execucións de prisioneiros por animais, así como as pelexas de gladiadores. Calcúlase que nestes xogos morreron entre 500.000 e 1.000.000 de personas. Así mesmo, celebrábanse *naumaquias*, espectaculares batallas navais que requirían asolar a area de auga (é probable que fosen só nos primeiros anos, antes de construírse os sotos baixo a area). É un gran edificio que chegou a albergar 50.000 espectadores, con 80 filas de bancadas. Os que estaban preto da area eran o Emperador e os senadores, e a medida que se ascendía situábanse os estratos inferiores da sociedade. No seu interior existía un complexo sistema de estancias e corredores soterrados e eran famosos os mecanismos que facían aparecer por sorpresa animais e gladiadores en diferentes partes da area.

